

ОПТИМІЗАЦІЯ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ ДЕПОЗИТНИХ ОПЕРАЦІЙ БАНКУ

Анотація. Розглянуто сутність вкладних (депозитних) операцій. Наголошено на необхідності розробки банками власної депозитної політики. Запропоновано перспективні шляхи покращення ефективності проведення депозитних операцій з метою залучення додаткових ресурсів фізичних та юридичних осіб.

Аннотация. Рассмотрена сущность вкладных (депозитных) операций. Отмечена необходимость разработки банками собственной депозитной политики. Предложены перспективные пути повышения эффективности проведения депозитных операций с целью привлечения дополнительных ресурсов физических и юридических лиц.

Annotation. The nature of deposit operations has been examined. The need for a bank to develop its own deposit policy has been emphasised. Promising ways to enhance the efficiency of deposit transactions to attract additional resources of natural persons and legal entities have been suggested.

Ключові слова: депозитні операції, депозитна політика, банківська система, система страхування депозитів, ощадні сертифікати, депозитний портфель, депозити.

В умовах конкуренції банки для збереження ринкових позицій змушені впроваджувати новітні банківські технології й удосконалювати методи роботи. Активний розвиток товарних і фінансових ринків, розвиток потреб клієнтів вимагають від банку зусиль не тільки з модернізації діяльності, але й безперервного вдосконалення й пошуку нових інструментів, які необхідні для підтримки конкурентоспроможності на високому рівні й відповідають вимогам клієнтів. З метою підвищення власної конкурентоспроможності кожен банк постійно розробляє нові види банківських послуг, розвиває нові методи обслуговування клієнтів для всебічного задоволення потреб клієнтів у банківських послугах.

Удосконаленням та підвищенням ефективності депозитних банківських операцій займалися провідні видатні вчені, такі, як: Тертична Н. В., Абдуладзе М. М., Вядрова І. М., Романова Ю. В. та ін. Вони присвячували свої роботи проблемам банківської системи та депозитних операцій зокрема.

Метою даної статті є визначення шляхів удосконалення депозитної політики банку в сучасних умовах.

Об'єктом дослідження є депозитні операції банку.

Предметом дослідження виступає організаційне забезпечення ефективності депозитних операцій банку.

Основна частина банківських ресурсів зазвичай утворюється в процесі проведення депозитних операцій банку, від ефективної й правильної організації яких залежить стабільність його функціонування. Розвиток банківської системи України підтвердив необхідність підвищення ролі депозитних операцій банків, а також удосконалення їх організації.

Вкладна (депозитна) операція – це операція банку із залучення грошових коштів або банківських металів від вкладників на їх рахунки в банку на договірних засадах або депонування грошових коштів вкладниками з оформленням їх ощадними (депозитними) сертифікатами [1].

Загострення конкуренції між банками й іншими фінансовими структурами за внески фізичних й юридичних осіб привело до появи величезної розмаїтості депозитів. Складність класифікації депозитних операцій полягає в тому, що нові види депозитів, часто об'єднують в собі характерні риси й ознаки існуючих раніше видів. Депозитні операції класифікують за критерієм вкладників, валютою, строком користування, формою грошового обігу, економічним змістом та іншими ознаками [2].

Для підвищення ефективності і вдосконалення депозитних операцій банки обов'язково розробляють самостійну депозитну політику. Зміст депозитної політики проявляється в забезпеченні стабільності і стійкості банківської установи, її рентабельності, ліквідності та надійності, а також адекватності її діяльності потребам клієнтів.

Депозитна політика – комплекс заходів банку з формування портфеля депозитних ресурсів, різноманітних форм і методів здійснення цих заходів, визначення конкурентних позицій на даному сегменті ринку і забезпечення стійкості та надійності ресурсної бази. Для ефективного проведення депозитної політики необхідна чітка послідовність дій з приводу її розробки та функціонування, що мають ґрунтуватися на принципах економічної доцільності та узгодженості [5].

Одним із перспективних методів покращення ефективності депозитних операцій є система страхування депозитів. Необхідність широко впроваджувати систему страхування банківських депозитів зумовлюється різними чинниками (рисунком).

Страховий захист депозитів в Україні здійснюється за рахунок Фонду гарантування вкладів фізичних осіб. Учасниками Фонду гарантування вкладів фізичних осіб є банки – юридичні особи, які зареєстровані в Державному реєстрі банків, що ведеться Національним банком України, та мають банківську ліцензію на право здійснювати банківську діяльність. Участь у Фонді гарантування вкладів фізичних осіб зазначених банків є обов'язковою.

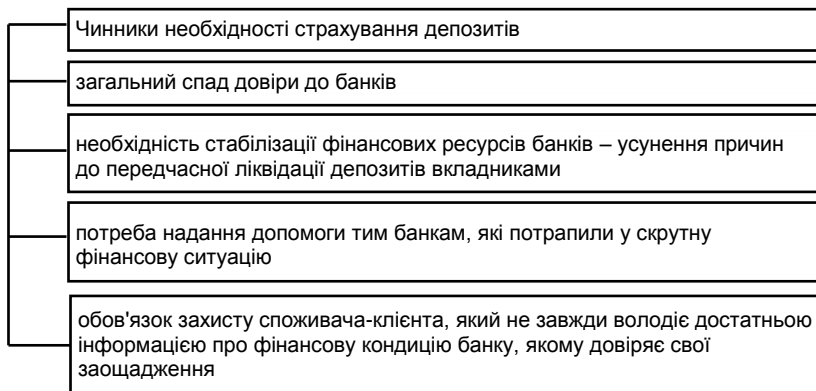

Рис. Чинники необхідності страхування депозитів

Для підвищення довіри населення до банків можна створити окремий Фонд гарантування вкладів для юридичних осіб, або ж реорганізувати існуючий Фонд гарантування вкладів фізичних осіб у Фонд гарантування вкладів юридичних та фізичних осіб. Цей метод дозволить збільшити довіру до банківських установ у населення, що приведе до збільшення ресурсної бази банку. Це дозволить залучати більше вкладів від юридичних осіб і суб'єктів підприємницької діяльності та збільшить депозитний портфель банку.

В останні роки в Україні набуває все більшої популярності така послуга, як страхування депозитів страховими компаніями. Страхування полягає у створенні системи захисту грошових вкладів, що знаходяться на депозитних рахунках у банках, на випадок банкрутства цих банків. Система депозитного страхування породжена дворівневою банківською системою і функціонує практично в усіх країнах із розвинутою ринковою економікою. Дана система покликана захистити дрібних вкладників від фінансових втрат, а також запобігти масовому вилученню вкладів із банку, який перебуває у важкому фінансовому становищі [3].

Банки, які зможуть запропонувати індивідуальним вкладникам більший комплекс високоякісних послуг, отримають у своє розпорядження значні суми додаткових ресурсів. Розвиток таких послуг вимагає від банків нових підходів до встановлення форм депозитних рахунків, упровадження нової техніки та технології ведення банківських операцій із застосуванням різноманітних засобів, наприклад, таких, як чекова книжка, кредитні картки та ін. Це дозволило б повніше задовольнити потреби клієнтів банку, поліпшити якість обслуговування, підвищити зацікавленість фізичних осіб у розміщенні своїх коштів на поточних рахунках у банку.

З метою забезпечення більшого надходження коштів на строкові та ощадні депозитні рахунки доцільно спростити режим функціонування відповідних рахунків, а саме: порядок зарахування коштів на вклади, видачі готівки та перерахування з депозитних рахунків. Варто більш широко застосовувати строкові вклади з додатковими внесками, а також скоротити обмеження на здійснення розрахунків із використанням коштів, що містяться на депозитах [4].

У подальшому розвитку депозитних банківських операцій варто скористатися перспективою – не проводити чіткого розмежування депозитів – до запитання, строкових, ощадних, а використовувати змішані типи рахунків, що підтверджується досвідом банків розвинених країн, де все більше розширюється сфера застосування змішаних типів рахунків [5]. Усі ці заходи можуть значно підвищити ефективність депозитних операцій банків.

Таким чином, саме депозитні операції розкривають зміст діяльності банку як посередника в придбанні коштів на вільному ринку кредитних ресурсів. Банкам необхідно постійно підтримувати високий рівень сервісу клієнтів, пропонувати нові депозитні продукти та умови вкладання коштів, щоб утримувати та розширювати існуючу клієнтську базу. Банк зобов'язаний швидко реагувати на потреби клієнтів під час формування банківських ресурсів із метою їх більшого залучення. Обов'язковою умовою успішної діяльності банків залишається орієнтація на міжнародні стандарти, практику діяльності провідних банків світу у сфері розширення банківської діяльності й за рахунок нетрадиційних банківських операцій та послуг.

Наук. керівн. Глебова Н. В.

Література: 1. Положення про порядок здійснення банками України вкладних (депозитних) операцій з юридичними і фізичними особами. Затверджено Постановою Правління Національного банку України від 03.12.2003 р. № 516 [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/z1256-03>. – Назва з екрану. 2. Землячов С. Питання залучення депозитних ресурсів вітчизняними і закордонними комерційними банками / С. Землячов // Вісник Київського національного університету ім. Т. Шевченка. Серія Економіка. – 2001. – № 48. – С. 49–52. 3. Тертична Н. В. Удосконалення механізму формування депозитної політики в банках України [Електронний ресурс] / Н. В. Тертична. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/chem_biol/nvlnau/Ekon/2009_6/articles/N.V.Tertichna.pdf. – Назва з екрану. 4. Абуладзе М. М. Напрями вдосконалення ефективності депозитних операцій банків / М. М. Абуладзе // Управління розвитком. – 2010. – № 16(92). – С. 128–129. 5. Вядрова І. М. Депозити як ресурсний потенціал банку [Електронний ресурс] / І. М. Вядрова, Ю. В. Романова. – Режим доступу : http://www.nbu.gov.ua/portal/soc_gum/fkd/2011_2/part1/5.pdf. – Назва з екрану.